

Forslag til

Lov om ændring af lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond

(Begrænsning af visse ansøgninger m.v., samarbejde med andre offentlige og private bevillingsgivere samt forlængelse af strategiperiode på Danmarks Frie Forskningsfonds område)

§ 1

I lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 152 af 13. februar 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 14 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Danmarks Frie Forskningsfond kan udmønte tilskud til politisk fastsatte temaer eller virkemidler i samfinansiering med andre offentlige og private bevillingsgivere.«

2. I § 20, *stk. 1*, ændres »hvert tredje år« til: »hvert fjerde år«.

3. I § 28, *stk. 1, 1. pkt.*, ændres »§ 14« til: »§ 14, *stk. 1*,«.

4. I § 29 indsættes efter »kan alene fordele«: »midler i samfinansiering efter § 14, *stk. 2*, og«.

5. I § 31, *stk. 1, nr. 1*, indsættes efter »ligger langt fra at«: »kunne«.

6. I § 32 *stk. 1*, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer:

»6) Begrænsning af det antal ansøgninger, en ansøger kan indsende, og om at aktive bevillingshavere ikke kan ansøge om nye midler i bevillingsperioden.«

Nr. 6-8 bliver herefter nr. 7-9.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 2026.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Begrænsning af visse ansøgninger m.v.
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.2. Samarbejde med andre offentlige og private bevillingsgivere
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
 - 2.3. Forlængelse af Danmarks Frie Forskningsfonds strategiperiode
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Danmarks Frie Forskningsfond blev oprettet ved lov i 2017 som et uafhængigt organ inden for den statslige forvaltning.

Fonden har til hovedformål at styrke kvaliteten af dansk forskning ved at give tilskud inden for sin almindelige bevilling til konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer.

Siden lovens vedtagelse i 2017 er omfanget af ansøgninger til Danmarks Frie Forskningsfond steget med 87 pct., men det er kun i begrænset omfang muligt at imødekomme ansøgningerne. I 2024 gav fonden således bevilling til 15 pct. af ansøgningerne, mens 85 pct. modtog afslag.

Dette lovforslag har til formål at understøtte, at Danmarks Frie Forskningsfond kan opretholde eller forbedre sine nuværende succesrater for ansøgninger, og at fondens administration af ansøgninger kan forenkles. Lovforslaget har også til formål at forbedre visse rammer for fondens virksomhed.

Det foreslås, at uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om begrænsning af det antal ansøgninger, en ansøger kan indsende, og om at aktive bevillingshavere ikke kan ansøge om nye midler i bevillingsperioden.

Endvidere foreslås det, at Danmarks Frie Forskningsfond kan udmønte tilskud til politisk fastsatte temaer eller virkemidler i samfinansiering med andre offentlige og private bevillingsgivere.

Det foreslås også, at Danmarks Frie Forskningsfonds strategiperiode forlænges fra 3 til 4 år.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Begrænsning af visse ansøgninger m.v.

2.1.1. Gældende ret

Formålet med loven er at fremme dansk forskning, teknologiudvikling og innovation gennem rådgivning og tilskud til forskning af høj kvalitet. Loven fastlægger rammerne for Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond. Der henvises til § 1, stk. 1 og 2, i lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, jf. lovbekendtgørelse nr. 152 af 13. februar 2025.

Danmarks Frie Forskningsfond er et uafhængigt organ inden for den statslige forvaltning. Fondens virksomhed finansieres ved en almindelig bevilling på de årlige bevillingslove. Fonden kan derudover tildeles særlige bevillinger på de årlige bevillingslove. Fonden kan modtage tilskud og gaver fra anden side end bevillingslovene. Der henvises til § 12, stk. 1-3.

Danmarks Frie Forskningsfond har til hovedformål at styrke kvaliteten af dansk forskning ved at give tilskud inden for sin almindelige bevilling til konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer. Fondens tilskud efter stk. 1 skal gives til henholdsvis enkelte videnskabelige forskningsområder, tværvideenskabelig forskning og dansk forsknings internationale aktiviteter. Fonden skal udvikle det forskningsfaglige niveau i Danmark og skal prioritere mulighederne for nybrud i forskningen. Fonden skal bidrage til at styrke formidlingen af forskningsresultater. Der henvises til § 13, stk. 1-4.

Efter lovens § 14 giver Danmarks Frie Forskningsfond tilskud til konkrete forskningsaktiviteter inden for politisk fastsatte temaer eller virkemidler, når der er fastsat særlig bevilling hertil på de årlige bevillingslove.

Det følger af lovens § 21, stk. 1 og 4, at bestyrelsen for Danmarks Frie Forskningsfond efter egen vurdering nedsætter og navngiver op til seks stående udvalg bl.a. til at tildele bevillinger til konkrete forskningsaktiviteter efter § 13, stk. 1, og at bestyrelsen kan nedsætte særlige ad hoc-udvalg til at tildele bevillinger til konkrete forskningsaktiviteter efter § 14.

Efter § 27 varetages sekretariatsbetjeningen af Danmarks Frie Forskningsfond af Uddannelses- og Forskningsministeriet eller en eller flere statslige myndigheder under ministeriet. Sekretariatsbetjeningen varetages aktuelt af en enhed i Uddannelses- og Forskningsstyrelsen, som er placeret i Odense.

§§ 28-32 omhandler Danmarks Frie Forskningsfonds bevillingsfunktion m.v.

Danmarks Frie Forskningsfond skal tildele bevillinger til konkrete forskningsaktiviteter efter § 13, stk. 1, og § 14 efter ansøgning i åben konkurrence på baggrund af offentliggjorte kriterier. Ansøgningerne undergives en forskningsfaglig kvalitetsvurdering under relevant inddragelse af eksterne bedømmere. Fondens bevillingsfunktion skal varetages efter ensartede retningslinjer og opslag, der er fastsat af bestyrelsen og offentliggjort på fondens hjemmeside. En bevilling tildeles en fysisk eller juridisk person efter fondens vurdering i forhold til det konkrete virkemiddel. Der henvises til § 28, stk. 1-3.

Efter § 29 kan Danmarks Frie Forskningsfond alene fordele midler til tildeling i internationale fora efter § 15, stk. 2, hvis bevillingerne bliver tildelt i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

Efter § 30 udøves Danmarks Frie Forskningsfonds bevillingsfunktion i koordination med Danmarks Innovationsfond, Danmarks Grundforskningsfond og andre relevante aktører.

Det følger af § 31, stk. 1, at Danmarks Frie Forskningsfond efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om en karenperiode for en ansøger på op til 2 år i følgende tilfælde: 1) Ansøgeren har indsendt en ansøgning, der kvalitetsmæssigt ligger langt fra at komme i betragtning, og 2) ansøgeren er kendt videnskabeligt uredelig. Efter § 31, stk. 2, skal kriterierne for fastsættelse af en karenperiode efter stk. 1 være offentliggjort på forhånd.

Det anføres i lovbemærkningerne til § 31, stk. 1, nr. 1, at det med den foreslåede bestemmelse ikke er hensigten, at en ansøger skal miste muligheden for at genansøge, blot fordi den konkrete ansøgning ikke umiddelbart er kommet i betragtning til en bevilling. Det anføres endvidere, at bestemmelsen er tiltænkt særlige tilfælde, f.eks. hvor der er tale om gentagne ansøgninger, der kvalitetsmæssigt ligger i den laveste ende af feltet, og hvor det kan have betydning, at ansøgers videnskabelige kvalifikationer i øvrigt ikke vurderes at være på et tilstrækkeligt niveau. Der henvises til Folketingstidende 2016-2017, Tillæg A, L 118 som fremsat, side 31.

Uddannelses- og forskningsministeren kan fastsætte nærmere regler om Danmarks Frie Forskningsfonds bevillingsfunktion, herunder om adgang til at træffe afgørelse om en karenperiode, jf. § 31. Der henvises til § 32, stk. 1, nr. 5.

Efter lovens § 33, stk. 1, kan Danmarks Frie Forskningsfonds afgørelser om bl.a. karenperioder efter § 31 indbringes for uddannelses- og forskningsministeren for så vidt angår retlige spørgsmål, senest 4 uger efter at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Uddannelses- og forskningsministeren fører tilsyn med Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond. Der henvises til lovens § 34.

Der er med hjemmel i lovens § 32 fastsat nærmere regler i bekendtgørelse nr. 1154 af 16. oktober 2017 om bevillingsfunktionen m.v. under Danmarks Frie Forskningsfond. Efter bekendtgørelsens § 1, nr. 8, forstås ved virkemiddel: Kategori af aktiviteter, som fonden kan støtte.

Fonden kan efter bekendtgørelsens § 9, stk. 1, fastsætte en karenperiode på op til 2 år, hvis 1) ansøger har indsendt en ansøgning, der kvalitetsmæssigt vurderes at ligge langt fra at komme i betragtning til en bevilling, eller 2) ansøger er kendt videnskabeligt uredelig. Karenperioden må ikke overstige 2 år regnet fra det tidspunkt, hvor afgørelsen om ansøgers videnskabelige uredelighed foreligger. Det følger af bekendtgørelsens § 9, stk. 2, at afgørelser efter stk. 1 træffes på baggrund af en konkret vurdering efter kriterier, der på forhånd er offentliggjort på fondens hjemmeside eller i opslaget for de enkelte uddelingsrunder.

2.1.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Danmarks Frie Forskningsfond modtager langt flere ansøgninger af høj kvalitet, end det er muligt at imødekomme.

Siden lovens ikrafttrædelse den 1. juli 2017 og ind til 2024 er antallet af ansøgninger steget med 87 pct. Succesraten for at opnå bevilling var i 2024 15 pct. på tværs af alle fondens virkemidler, målt på antal, mens succesraterne målt på beløb var endnu lavere.

Som følge af prisregulering samt behov for opskrivning af budgetrammer for udvalgte virkemidler, hvor omkostninger til løn og drift er steget, forventes succesraterne at falde yderligere de kommende år.

Mange ansøgere bruger derfor ressourcer på at skrive ansøgninger om støtte til forskningsprojekter, som ikke bliver imødekommet. Tilsvarende behandler fondens bedømmere og sekretariat et stort antal ansøgninger, der ikke bliver imødekommet.

Der kan indsendes et ubegrænset antal ansøgninger til forskellige virkemidler og ansøgningsrunder, herunder identiske ansøgninger, ansøgninger med mindre justeringer eller helt forskellige ansøgninger.

Et betydeligt antal ansøgninger indsendes af samme ansøger til forskellige virkemidler på tværs af faglige råd og tematiske ad hoc-udvalg med ingen eller lettere revideringer. Det indebærer, at fonden i løbet af et år kan komme til at behandle den samme eller næsten samme ansøgning flere gange.

I 2024 modtog fonden i alt 3.926 ansøgninger, hvoraf 24 pct. var indsendt af forskere, som allerede havde indsendt én ansøgning til Danmarks Frie Forskningsfond samme år. Ud af de 3.926 ansøgninger, som fonden modtog i 2024, var knap 20 pct. indsendt af ansøgere med en aktiv bevilling ved fonden. I 2024 opnåede 23 ansøgere mere end én bevilling inden for samme år.

Ministeriet vurderer på den baggrund, at det vil være hensigtsmæssigt at begrænse det antal ansøgninger, en ansøger kan indsende, og at det vil være hensigtsmæssigt, at aktive bevillingshavere ikke kan ansøge om nye midler i bevillingsperioden.

Efter lovens § 32 kan uddannelses- og forskningsministeren fastsætte nærmere regler om Danmarks Frie Forskningsfonds bevillingsfunktion, herunder om en række nærmere angivne, konkrete forhold.

Det foreslås på den baggrund med lovforslagets § 1, nr. 6, at der i lovens § 32 stk. 1, indsættes et nyt nummer efter nr. 5, hvorefter der kan fastsættes nærmere regler om begrænsning af det antal ansøgninger, en ansøger kan indsende, og om at aktive bevillingshavere ikke kan ansøge om nye midler i bevillingsperioden.

Det foreslåede vil således indebære, at uddannelses- og forskningsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om begrænsning af det antal ansøgninger, en ansøger kan indsende, og om at aktive bevillingshavere ikke kan ansøge om nye midler i bevillingsperioden.

Det er hensigten, at der med den foreslåede bestemmelse vil blive fastsat nærmere regler herom i bekendtgørelse om bevillingsfunktionen m.v. under Danmarks Frie Forskningsfond, og at der på den baggrund i relevant omfang vil kunne fastsættes bestemmelser i fondens opslag.

Det vil med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i lovens § 32, stk. 1, nr. 5, blandt andet kunne fastsættes, hvorvidt begrænsningerne vil finde anvendelse i forhold til alle opslag og virkemidler eller kun i forhold til visse, udvalgte opslag og virkemidler. Ligeledes vil det kunne fastsættes, om alle aktive bevillingshavere begrænses fra at søge nye midler, eller om aktive bevillingshavere eventuelt vil kunne søge nye midler, hvis f.eks. projektperioderne ikke er overlappende.

Det bemærkes, at de foreslåede ændringer forventes at kunne blive understøttet teknisk, idet fondens ansøgninger oprettes i ansøgningssystemet e-grant, hvor ansøgere oprettes med en brugerprofil tilknyttet et CPR-nummer, og idet alle ansøgninger og bevillinger er tilknyttet denne brugerprofil. Det forventes således at være muligt at udmønte de foreslåede ændringer og at kontrollere overholdelsen heraf inden for de eksisterende tekniske og administrative rammer.

Ministeriet er opmærksom på, at kvalificerede ansøgere som følge af det foreslåede vil kunne blive forhindret i at søge yderligere bevillinger. Ministeriet vurderer dog også, at ansøgninger (og de deri foreslåede forskningsprojekter) til Danmarks Frie Forskningsfond generelt er af så høj kvalitet, at de begrænsninger,

som vil følge af forslaget, ikke vil have negativ virkning på den generelle kvalitet af de ansøgninger, der imødekommes af fonden.

Det er således ministeriets vurdering, at den enkelte, kvalificerede ansøger fortsat vil have gode muligheder for at ansøge fonden om bevilling, samtidig med at der understøttes en bedre ressourceanvendelse, herunder en bedre fordeling af de samlede forskningsmidler.

Endvidere er det ministeriets vurdering, at de foreslåede bemyndigelser til at indføre begrænsninger over for visse ansøgninger m.v. vil kunne implementeres inden for rammerne af Danmarks Frie Forskningsfonds hovedformål, sådan som dette er fastlagt i lovens § 13, herunder at styrke kvaliteten af dansk forskning ved at give tilskud inden for sin almindelige bevilling til konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer og at prioritere mulighederne for nybrud i forskningen. De foreslåede bemyndigelser vil endvidere kunne finde anvendelse for tilskud til konkrete forskningsaktiviteter inden for politisk fastsatte temaer eller virkemidler, jf. lovens § 14.

Efter lovens § 31 kan Danmarks Frie Forskningsfond efter en konkret vurdering træffe afgørelse om en karenperiode for en ansøger på op til 2 år, hvis ansøgeren har indsendt en ansøgning, der kvalitetsmæssigt ligger langt fra at komme i betragtning, eller ansøgeren er kendt videnskabeligt uredelig.

Det foreslås med lovforslagets § 1, nr. 5, at ændre lovens § 31, stk. 1, nr. 1, således at der indsættes »kunne« efter »ligger langt fra at«.

Der er tale om en ændring af bestemmelsens ordlyd, der har til formål at give mulighed for at justere bemærkningerne til bestemmelsen for så vidt angår de tilfælde, hvor bestemmelsen er tiltænkt at finde anvendelse.

Bestemmelsen vil således fremover også kunne finde anvendelse på enkeltstående – og dermed ikke nødvendigvis gentagne – tilfælde, hvor der indsendes ansøgninger, der kvalitetsmæssigt ligger i den laveste ende af feltet, og hvor det kan have betydning, at ansøgers videnskabelige kvalifikationer i øvrigt ikke vurderes at være på et tilstrækkeligt niveau.

Der er hensigten, at der i relevant omfang vil blive foretaget justeringer som følge heraf i bekendtgørelse om bevillingsfunktionen m.v. under Danmarks Frie Forskningsfond og i fondens opslag.

2.2. Samarbejde med andre offentlige og private bevillingsgivere

2.2.1. Gældende ret

Danmarks Frie Forskningsfond har til hovedformål at styrke kvaliteten af dansk forskning ved at give tilskud inden for sin almindelige bevilling til konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer. Fondens tilskud efter stk. 1 skal gives til henholdsvis enkelte videnskabelige forskningsområder, tværvideenskabelig forskning og dansk forsknings internationale aktiviteter. Fonden skal udvikle det forskningsfaglige niveau i Danmark og skal prioritere mulighederne for nybrud i forskningen. Fonden skal bidrage til at styrke formidlingen af forskningsresultater. Der henvises til § 13, stk. 1-4.

Efter lovens § 14 giver Danmarks Frie Forskningsfond tilskud til konkrete forskningsaktiviteter inden for politisk fastsatte temaer eller virkemidler, når der er fastsat særlig bevilling hertil på de årlige bevillingslove.

Efter lovens § 15, stk. 1, kan Danmarks Frie Forskningsfond deltage i internationalt forskningssamarbejde, hvis samarbejdet vurderes at være til gavn for dansk forskning. Danmarks Frie Forskningsfond har således et veletableret samarbejde med private og offentlige fonde i Danmark, og fonden indgår i internationalt regi i

en række samarbejder, både i nordiske såvel som i større europæiske netværk, hvor der bl.a. udvikles fælles opslag og udmøntes midler. Fonden kan som led i det internationale forskningssamarbejde beslutte at fordele op til 20 pct. af fondens årlige almindelige bevilling til uddeling i internationale fora.

Danmarks Frie Forskningsfond kan ikke efter gældende ret indgå samarbejde med andre offentlige eller private bevillingsgivere omkring opslag og udmøntning af midlerne.

Der er med hjemmel i lovens § 32 fastsat nærmere regler i bekendtgørelse om bevillingsfunktionen m.v. under Danmarks Frie Forskningsfond. Efter bekendtgørelsens § 7 skal kommunikation med fonden i ansøgnings- og bevillingssager foregå via det digitale ansøgningssystem, som er angivet i opslaget i de enkelte uddelingsrunder. Fonden kan i begrænset omfang fravige kravet om digital kommunikation under behandlingen af en sag.

For så vidt angår Danmarks Frie Forskningsfonds bevillingsvirksomhed skelnes der almindeligvis mellem frie midler (uden bindinger), som udmøntes af fondens faglige råd, og tematiske midler (politisk fastsatte midler med bindinger), som typisk udmøntes af ad hoc-udvalg. De tematiske midler udmøntes typisk på baggrund af den årlige forskningsreserve.

2.2.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Finansieringen af dansk forskning fra private og offentlige bevillingsgivere, eksempelvis fonde, har aldrig været større. Det er positivt, at forskere på danske forskningsinstitutioner har god adgang til midler, så de kan søge om bevillinger med henblik på at realisere banebrydende forskningsidéer.

Ministeriet vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis fonden får udvidet mulighederne for at samarbejde med andre aktører om udmøntning af tilskud. Samarbejder, der indebærer sammenlægning af midler, vil efter ministeriets opfattelse kunne give mulighed for at udmønte flere eller større bevillinger.

Det bemærkes hertil, at Danmarks Grundforskningsfond og Danmarks Innovationsfond – i forhold til Danmarks Frie Forskningsfond – har udvidede muligheder for samarbejde i medfør af henholdsvis lov om Danmarks Grundforskningsfond og lov om Danmarks Innovationsfond.

Det foreslås på den baggrund med lovforslagets § 1, nr. 1, at der i lovens § 14 indsættes et stk. 2, hvorefter Danmarks Frie Forskningsfond kan udmønte tilskud til politisk fastsatte temaer eller virkemidler i samfinansiering med andre offentlige og private bevillingsgivere.

Det foreslåede indebærer, at Danmarks Frie Forskningsfond får udvidet mulighederne for at samarbejde med andre offentlige og private bevillingsgivere om at udmønte tilskud, og at fondens muligheder herfor i større grad vil svare til de muligheder, som Danmarks Grundforskningsfond og Danmarks Innovationsfond har i dag.

Offentlige og private bevillingsgivere kan f.eks. være råd og fonde.

Det er hensigten, at bestemmelsen bl.a. kan anvendes i de tilfælde, hvor Danmarks Frie Forskningsfond vurderer det hensigtsmæssigt at etablere samarbejde med andre parter, med henblik på at forstærke et politisk prioriteret område, når der er fastsat særlig bevilling hertil på de årlige bevillingslove.

Det er en forudsætning, at fondens eventuelle samarbejde i henhold til den foreslåede bestemmelse med særligt private interesser, herunder private fonde, ikke må bevirke, at den forskning, der finansieres af fonden, bliver påvirket af særlige kommercielle formål.

Som en følge af lovforslagets § 1, nr. 1, foreslås det med § 1, nr. 3, at i § 28, stk. 1, ændres »§ 14« til: »§ 14, stk. 1,«. Ændringen har udelukkende lovteknisk karakter, idet en henvisning alene til § 14 forstået som bestemmelsens stk. 1 ikke længere vil være korrekt, hvis der med dette lovforslag § 1, nr. 1, indsættes et stk. 2 i § 14.

Efter § 29 kan Danmarks Frie Forskningsfond alene fordele midler til tildeling i internationale fora efter § 15, stk. 2, hvis bevillingerne bliver tildelt i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

Ministeriet vurderer, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis der for tildeling af midler efter det foreslåede nye § 14, stk. 2, jf. dette lovforslags § 1, nr. 1, vil være de samme rammer som for fordeling af midler til tildeling i internationale fora efter lovens § 15, stk. 2.

Det foreslås derfor med § 1, nr. 4, at der i § 29 indsættes »midler i samfinansiering efter § 14, stk. 2, og« efter »kan alene fordele«.

Det foreslåede vil indebære, at det vil følge af bestemmelsen, at Danmarks Frie Forskningsfond alene kan fordele midler i samfinansiering efter § 14, stk. 2, og midler til tildeling i internationale fora efter § 15, stk. 2, hvis bevillingerne bliver tildelt i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

Det forventes, at den nærmere implementering af den foreslåede bemyndigelse vil blive varetaget af Danmarks Frie Forskningsfond i samarbejde med den aktuelle partner, ligesom det forventes, at et fælles opslag af midler offentliggøres på Danmarks Frie Forskningsfonds hjemmeside.

2.3. Forlængelse af Danmarks Frie Forskningsfonds strategiperiode

2.3.1. Gældende ret

Efter lovens § 17 ledes Danmarks Frie Forskningsfond af en bestyrelse.

Bestyrelsen består af 1 formand og 8 øvrige medlemmer, som alle skal være anerkendte forskere. Bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, udpeges af uddannelses- og forskningsministeren i deres personlige egenskab efter åbent opslag. Bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, kan ikke samtidig sidde i Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd, bestyrelsen for Danmarks Grundforskningsfond, bestyrelsen for Danmarks Innovationsfond, udvalg under Danmarks Frie Forskningsfond eller udvalg under Danmarks Innovationsfond med bevillingskompetence. Der henvises til § 18, stk. 1-3.

Efter § 19, stk. 1, udpeges bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, for en periode på indtil 4 år. Genudpegning er mulig, indtil et medlem har været udpeget i samlet 6 år, jf. dog stk. 2. Efter § 19, stk. 2, kan uddannelses- og forskningsministeren undtagelsesvis forlænge udpegningsperioderne for bestyrelsesmedlemmerne, herunder formanden, for en begrænset periode ud over de perioder, som er anført i stk. 1.

Bestyrelsen udarbejder en forretningsorden, udformer hvert tredje år fondens strategi og afgiver en årlig beretning om fondens virke. Bestyrelsens forretningsorden, strategi og beretning skal offentliggøres på fondens hjemmeside efter orientering af uddannelses- og forskningsministeren. Der henvises til § 20, stk. 1 og 2.

Det fremgår af lovens forarbejder, at det med henblik på at sikre gennemsigtighed i fondens virke og offentlig indsigt foreslås med § 20, stk. 1, at bestyrelsen udarbejder en forretningsorden samt løbende hvert tredje år udformer fondens strategi og afgiver en årlig beretning om fondens virke. Det fremgår endvidere, at det forventes, at bestyrelsen i strategien bl.a. beskriver, hvordan fonden fremadrettet vil arbejde med at opfylde

fondens formål og opgaver. Der henvises til Folketingstidende 2016-2017, Tillæg A, L 118 som fremsat, side 26.

2.3.2. Uddannelses- og Forskningsministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Danmarks Frie Forskningsfonds strategiarbejde er karakteriseret ved at være omfattende og langsigtet. Strategiens implementering ledsages af en strategisk handlingsplan med konkrete aktiviteter, der skal underbygge strategien. Dette kan f.eks. være udvikling af fondens bedømmelsesprocesser og udbygning af fondens internationale samarbejder.

Ministeriet vurderer, at en forlængelse af strategiperioden i højere grad vil kunne understøtte realiseringen af fondens målsætninger.

Endvidere vurderer ministeriet, at en forlængelse af strategiperioden vil kunne frigøre ressourcer i fondens bestyrelse og sekretariat fra udarbejdelse af analyser som grundlag for revision af strategien, planlægning af strategiske processer og afrapportering til i højere grad at arbejde med den aktuelle strategi.

Det foreslås på den baggrund med lovforslagets § 1, nr. 2, at ændre lovens § 20, stk. 1, således at strategiperioden for Danmarks Frie Forskningsfond forlænges med ét år fra 3 til 4 år.

Ministeriet forventer, at forslaget vil kunne understøtte, at der er de fornødne ressourcer til at udføre aktiviteter i overensstemmelse med den aktuelle strategi.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for det offentlige.

Lovforslaget vurderes at have begrænsede positive implementeringskonsekvenser for det offentlige som følge af, at der forventes at skulle behandles færre ansøgninger til Danmarks Frie Forskningsfonds ansøgningsrunder, ligesom fondens bestyrelse fremover vil skulle udforme fondens strategi hvert fjerde, mod nu hvert tredje år.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for regioner og kommuner.

I forhold til principperne for digitaliseringsklar lovgivning vurderes det, at lovforslaget efterlever principperne om digital kommunikation (princip 2) og anvendelse af offentlig infrastruktur (princip 6), da de foreslåede ændringer i relevant omfang vil kunne understøttes af allerede etablerede ansøgningssystemer m.v.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget vurderes ikke at have administrative konsekvenser for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 23. juni 2025 til den 21. august 2025 (29 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Advokatrådet, Akademikerne, Akkrediteringsrådet, Copenhagen Business School – Handelshøjskolen, Danmarks Medie- og Journalisthøjskole, Danmarks Statistik, Danmarks Tekniske Universitet, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Dansk Magisterforening, Danske Erhvervsakademier, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Universiteter, Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab, DI, Djøf, Erhvervsakademi Copenhagen Business Academy, Erhvervsakademi Dania, Erhvervsakademi Kolding, Erhvervsakademi Midt-Vest, Erhvervsakademi Syd-Vest, Erhvervsakademi Zealand, Erhvervsakademi Aarhus, EVA, FH, Finanssektorens Arbejdsgiverforening, Finanstilsynet, Ingeniørforeningen, IDA, IT-Universitetet i København, KL, Københavns Erhvervsakademi, Københavns Professionshøjskole, Københavns Universitet, Køge Handelsskole, Lederne, Lif, Professionshøjskolen Absalon, Rigsrevisionen, Roskilde Universitet, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rådet for Voksen- og Efteruddannelse, Studievalg Danmark, Syddansk Universitet, Teknisk Landsforbund, Tekniq Arbejdsgiverne, University College Lillebælt, University College Nordjylland, University College Syddanmark, VIA University College, Aalborg Universitet og Aarhus Universitet.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Begrænsede positive implementeringskonsekvenser for det offentlige i form af færre ansøgninger til Danmarks Frie Forskningsfonds ansøgningsrunder samt længere interval mellem strategiudformning.	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Klimamæssige konsekvenser	Ingen	Ingen

Miljø- og naturmæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1.

Det følger af § 12, stk. 1, i lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond, at Danmarks Frie Forskningsfond er et uafhængigt organ inden for den statslige forvaltning. Efter § 12, stk. 2, finansieres fondens virksomhed ved en almindelig bevilling på de årlige bevillingslove. Fonden kan derudover tildeles særlige bevillinger på de årlige bevillingslove.

Danmarks Frie Forskningsfond har til hovedformål at styrke kvaliteten af dansk forskning ved at give tilskud inden for sin almindelige bevilling til konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer. Der henvises til lovens § 13, stk. 1.

Efter § 14 giver Danmarks Frie Forskningsfond tilskud til konkrete forskningsaktiviteter inden for politisk fastsatte temaer eller virkemidler, når der er fastsat særlig bevilling hertil på de årlige bevillingslove.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til lovforslagets pkt. 2.2.1.

Det foreslås, at der i § 14 indsættes som *stk. 2*: »Danmarks Frie Forskningsfond kan udmønte tilskud til politisk fastsatte temaer eller virkemidler i samfinansiering med andre offentlige og private bevillingsgivere.«

Det foreslåede vil indebære, at Danmarks Frie Forskningsfond får udvidet mulighederne for – inden for fondens hovedformål – at samarbejde med andre aktører om udmøntning af tilskud.

Offentlige og private bevillingsgivere kan f.eks. være råd og fonde.

Det er hensigten, at bestemmelsen bl.a. kan anvendes i de tilfælde, hvor det vurderes hensigtsmæssigt at etablere samarbejde med andre parter, med henblik på at forstærke et politisk prioriteret område.

Det forventes, at finansieringsmodeller, udbetaling, afrapportering m.v. vil skulle afklares i de konkrete tilfælde, hvor hjemlen ønskes anvendt. Fonden håndterer lignende opgaver i forbindelse med internationale programmer.

Det er en forudsætning, at fondens eventuelle samarbejde i henhold til den foreslåede bestemmelse med særligt private interesser, herunder private fonde, ikke må bevirke, at den forskning, der finansieres af fonden, bliver påvirket af særlige kommercielle formål.

Det forventes, at ansøgninger til midler omfattet af det foreslåede initiativ som udgangspunkt vil skulle indsendes og behandles via e-grant. E-grant er det digitale ansøgningssystem, som aktuelt anvendes til at indgive ansøgninger om bevilling fra Danmarks Frie Forskningsfond.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2.

Efter lovens § 17 ledes Danmarks Frie Forskningsfond af en bestyrelse, og efter § 20, stk. 1, udformer bestyrelsen hvert tredje år fondens strategi og afgiver en årlig beretning om fondens virke.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til lovforslagets pkt. 2.3.1.

Det foreslås, at i § 20, stk. 1, ændres »hvert tredje år« til: »hvert fjerde år«.

Det foreslåede vil indebære, at strategiperioden for Danmarks Frie Forskningsfond forlænges fra 3 til 4 år.

Fondens bestyrelse vil dermed fremover skulle udforme fondens strategi hvert fjerde mod nu hvert tredje år.

Bestyrelsen vil som hidtil skulle afgive en årlig beretning om fondens virke.

Forslaget forventes at understøtte, at der er de fornødne ressourcer til at udføre aktiviteter i overensstemmelse med den aktuelle strategi.

Det foreslåede ændrer ikke på, at strategien skal bidrage til at sikre gennemsigthed i fondens virke og offentlig indsigt. Det vil således også fortsat blive forventet, at bestyrelsen i strategien bl.a. beskriver, hvordan fonden fremadrettet vil arbejde med at opfylde fondens formål og opgaver. Der henvises i denne forbindelse til lovens forarbejder, jf. ovenfor pkt. 2.3.1.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3.

Efter lovens § 14 giver Danmarks Frie Forskningsfond tilskud til konkrete forskningsaktiviteter inden for politisk fastsatte temaer eller virkemidler, når der er fastsat særlig bevilling hertil på de årlige bevillingslove.

Det følger af lovens § 28, stk. 1, at Danmarks Frie Forskningsfond skal tildele bevillinger til konkrete forskningsaktiviteter efter § 13, stk. 1, og § 14 efter ansøgning i åben konkurrence på baggrund af offentliggjorte kriterier, og at ansøgningerne undergives en forskningsfaglig kvalitetsvurdering under relevant inddragelse af eksterne bedømmere.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til lovforslagets pkt. 2.2.1.

Det foreslås, at i § 28, stk. 1, 1. pkt., ændres »§ 14« til: »§ 14, stk. 1,«.

Det foreslåede beror på, at det med § 1, nr. 1, foreslås at indsætte et stk. 2 i lovens § 14, der hidtil kun har indeholdt ét stykke.

Ændringen har således udelukkende lovteknisk karakter, idet en henvisning alene til § 14 forstået som bestemmelsens stk. 1 ikke længere vil være korrekt, hvis der med dette lovforslag § 1, nr. 1, indsættes et stk. 2 i § 14.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4.

Efter lovens § 29 kan Danmarks Frie Forskningsfond alene fordele midler til tildeling i internationale fora efter § 15, stk. 2, hvis bevillingerne bliver tildelt i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til lovforslagets pkt. 2.2.1.

Det foreslås, at i § 29 indsættes efter »kan alene fordele«: »midler i samfinansiering efter § 14, stk. 2, og«.

Det foreslåede vil indebære, at det vil følge af lovens § 29, at Danmarks Frie Forskningsfond alene kan fordele midler i samfinansiering efter § 14, stk. 2, og midler til tildeling i internationale fora efter § 15, stk. 2, hvis bevillingerne bliver tildelt i åben konkurrence og efter en forskningsfaglig kvalitetsvurdering.

Dermed vil der for tildeling af midler efter det foreslåede nye § 14, stk. 2, jf. dette lovforslags § 1, nr. 1, være de samme rammer som for fordeling af midler til tildeling i internationale fora efter lovens § 15, stk. 2.

Det forventes, at den nærmere implementering af den foreslåede bemyndigelse vil blive varetaget af Danmarks Frie Forskningsfond i samarbejde med den aktuelle partner, ligesom det forventes, at et fælles opslag af midler offentliggøres på Danmarks Frie Forskningsfonds hjemmeside.

Endvidere forventes det, at Danmarks Frie Forskningsfond årligt – når de tematiske midler offentliggøres i forbindelse med forskningsreserven – konkret vil kunne vurdere, om der er områder, hvor et eksternt samarbejde vil være gavnligt. Derudover vil fondens bestyrelse konkret skulle tage stilling til henvendelser fra parter, som ønsker at indgå samarbejde med fonden.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.2.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5.

Det følger af lovens § 31, stk. 1, at Danmarks Frie Forskningsfond efter en konkret vurdering kan træffe afgørelse om en karenperiode for en ansøger på op til 2 år i følgende tilfælde: 1) Ansøgeren har indsendt en ansøgning, der kvalitetsmæssigt ligger langt fra at komme i betragtning, og 2) ansøgeren er kendt videnskabeligt uredelig.

Det anføres i lovbemærkningerne til § 31, stk. 1, nr. 1, at det med den foreslåede bestemmelse ikke er hensigten, at en ansøger skal miste muligheden for at genansøge, blot fordi den konkrete ansøgning ikke umiddelbart er kommet i betragtning til en bevilling. Det anføres endvidere, at bestemmelsen er tiltænkt særlige tilfælde, f.eks. hvor der er tale om gentagne ansøgninger, der kvalitetsmæssigt ligger i den laveste ende af feltet, og hvor det kan have betydning, at ansøgers videnskabelige kvalifikationer i øvrigt ikke vurderes at være på et tilstrækkeligt niveau. Der henvises til Folketingstidende 2016-2017, Tillæg A, L 118 som fremsat, side 31.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til lovforslagets pkt. 2.1.1.

Det foreslås, at der i § 31, stk. 1, nr. 1, indsættes efter »ligger langt fra at«: »kunne«.

Der er tale om en ændring af bestemmelsens ordlyd, der har til formål at give mulighed for at justere bemærkningerne til bestemmelsen for så vidt angår de tilfælde, hvor bestemmelsen er tiltænkt at finde anvendelse.

Bestemmelsen vil således fremover også kunne finde anvendelse på enkeltstående – og dermed ikke nødvendigvis gentagne – tilfælde, hvor der indsendes ansøgninger, der kvalitetsmæssigt ligger i den laveste ende af feltet, og hvor det kan have betydning, at ansøgers videnskabelige kvalifikationer i øvrigt ikke vurderes at være på et tilstrækkeligt niveau.

Der er hensigten, at der i relevant omfang vil blive foretaget justeringer som følge heraf i bekendtgørelse om bevillingsfunktionen m.v. under Danmarks Frie Forskningsfond og i fondens opslag.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6.

Efter lovens § 32, stk. 1, kan uddannelses- og forskningsministeren fastsætte nærmere regler om Danmarks Frie Forskningsfonds bevillingsfunktion, herunder om en række nærmere angivne forhold.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til lovforslagets pkt. 2.1.1.

Det foreslås, at i § 32 stk. 1, indsættes efter nr. 5 som nyt nummer: »6) Begrænsning af det antal ansøgninger, en ansøger kan indsende, og om at aktive bevillingshavere ikke kan ansøge om nye midler i bevillingsperioden.«

Det foreslåede vil indebære, at uddannelses- og forskningsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler om begrænsning af det antal ansøgninger, en ansøger kan indsende, og om at aktive bevillingshavere ikke kan ansøge om nye midler i bevillingsperioden.

Det er hensigten, at der med den foreslåede bestemmelse vil kunne fastsættes nærmere regler herom i bekendtgørelse om bevillingsfunktionen m.v. under Danmarks Frie Forskningsfond, ligesom der i relevant omfang vil kunne fastsættes bestemmelser i fondens opslag.

Det vil med hjemmel i den foreslåede bestemmelse i lovens § 32, stk. 1, nr. 5, blandt andet kunne fastsættes, hvorvidt begrænsningerne vil finde anvendelse i forhold til alle opslag og virkemidler eller kun i forhold til visse, udvalgte opslag og virkemidler. Ligeledes vil det kunne fastsættes, om alle aktive bevillingshavere begrænses fra at søge nye midler, eller om aktive bevillingshavere eventuelt vil kunne søge nye midler, hvis f.eks. projektperioderne ikke er overlappende.

Det bemærkes, at de foreslåede ændringer forventes at kunne blive understøttet teknisk, idet fondens ansøgninger oprettes i ansøgningssystemet e-grant, hvor ansøgere oprettes med en brugerprofil tilknyttet et CPR-nummer, og idet alle ansøgninger og bevillinger er tilknyttet denne brugerprofil. Det forventes således at være muligt at udmønte de foreslåede ændringer og at kontrollere overholdelsen heraf inden for de eksisterende tekniske og administrative rammer.

Ministeriet er opmærksom på, at kvalificerede ansøgere som følge af det foreslåede vil kunne blive forhindret i at søge yderligere bevillinger. Ministeriet vurderer dog også, at ansøgninger (og de deri foreslåede forskningsprojekter) til Danmarks Frie Forskningsfond generelt er af så høj kvalitet, at de begrænsninger,

som vil følge af det foreslåede, ikke vil have negativ virkning på den generelle kvalitet af de ansøgninger, der imødekommes af fonden.

Det er således ministeriets vurdering, at den enkelte, kvalificerede ansøger fortsat vil have gode muligheder for at ansøge fonden om bevilling, samtidig med at der understøttes en bedre ressourceanvendelse, herunder en bedre fordeling af de samlede forskningsmidler.

Endvidere er det ministeriets vurdering, at de foreslåede bemyndigelser til at indføre begrænsninger over for visse ansøgninger m.v. vil kunne implementeres inden for rammerne af Danmarks Frie Forskningsfonds hovedformål, sådan som dette er fastlagt i lovens § 13, herunder at styrke kvaliteten af dansk forskning ved at give tilskud inden for sin almindelige bevilling til konkrete forskningsaktiviteter baseret på forskernes egne initiativer og at prioritere mulighederne for nybrud i forskningen. De foreslåede bemyndigelser vil endvidere kunne finde anvendelse for tilskud til konkrete forskningsaktiviteter inden for politisk fastsatte temaer eller virkemidler, jf. lovens § 14.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1.2 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 2026.

Den foreslåede lov vil ikke gælde for Færøerne eller Grønland og vil ikke kunne sættes i kraft for Færøerne eller Grønland, da lov om Danmarks Forsknings- og Innovationspolitiske Råd og Danmarks Frie Forskningsfond ikke gælder for Færøerne eller Grønland og heller ikke ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Færøerne eller Grønland.